

שמייוחד לאוכלין או למשקין, שיעור הנקב שבו מקבל טומאה ואינו ניצל בצמיד פתיל, כשיעור הנקב שבו נטהר מטומאתו (ריטב"א בדעת ר"ת).

קְלֵי חֶרֶס שִׁיעוּרוֹ כְּמוֹצֵיא זֵיתִים – שאם ניקב כמוציא זיתים אינו מקבל טומאה אף אם יחדו לרימונים, וחולק על רבא (לעיל צה, ב) שסובר שאם יחדו לרימונים מקבל טומאה (תוס' ד"ה שיעורו). והטעם שלדעתו לא מועיל יחדו לרימונים, משום שסובר שכלי חרס שטהר אין לו טומאה לעולם (ראה רמב"ם כלים טז, ח), ונעשה ככלי גללים ואבנים שאין להם כלל דין קבלת טומאה, אף מכאן ולהבא (משאת משה [לר"מ חברוני] פסחים, מב; וכע"ז בחזון יחזקאל).

וּקְלֵי אֲדָמָה, העשויים מטיט ומתייבשים בחמה, ללא צירוף בכבשן ככלי חרס (ע"פ רש"י לעיל נח, א ד"ה אלא, ותוס' מנחות סט, ב). ובמקום אחר פירש, שנעשים ע"י חקיקה ככלי אבן, מסוג אדמה שהיא כאבן רכה, ואינם ככלי חרס הנעשים מטיט שמגבלים אותו במים ונצרפים בכבשן (ע"פ רש"י לעיל טז, ב ד"ה כלי אדמה, ויומא ב, א ד"ה כלי אדמה, ומגיני שלמה ביצה לב, א).

הָא בְּרִבְרֵי וְהָא בְּזוּטְרֵי – בכלים גדולים, ששיעור רוב הכלי גדול ממוציא רימון, שיעורו עד שיפחת רובו, ובכלים קטנים, ששיעור כמוציא רימון גדול משיעור רוב הכלי, שיעורו כמוציא רימון (רש"י, ורמב"ן ומהרש"א בדעתו; רמב"ם טומאת מת כב, ג). ויש שפירשו, בכלים גדולים, שיעורו כמוציא רימון, ובכלים קטנים, ששיעורו כמוציא רימון הוא יותר מרוב הכלי, שיעורו עד שיפחת רובו (תוס' ד"ה הא, בשם ר"י; ראב"ד על הרמב"ם שם; רמב"ן; רשב"א).

פְּלִיגֵי בְּהַ תְּרֵי אֲמוֹרָאֵי וְכוּ' – בשיעור נקב הכלי לענין הכשר זרעים, ונחלקו לפי רבי שמעון (לעיל צה, ב) שמיקל בדין עציץ נקוב וסובר שלכל דיני התורה מלבד לענין הכשר זרעים, עציץ נקוב דינו כעציץ שאינו כנקוב, אבל לחכמים שיעור הנקב בכדי שורש קטן [כפי ששינונו בעוקצין (פ"ב מ"ז)] (רש"י, ושיטה להר"ן בדעתו; רמב"ן; שיטה להר"ן בשם הרא"ה). ויש שפירש, שנחלקו בשיעור נקב הכלי לענין הצלה במקוץ צמיד פתיל, שאם ניקב בשיעור זה אינו מועיל צמיד פתיל להציל מפני הטומאה (תוס' ד"ה פליגי, בשם ר"ת, וראה ביאורים לעיל צה, ב שיש סוברים שאפילו נפחת רוב הכלי מועיל צמיד פתיל), ומחוקקתם בסתם כלי שאינו עומד לאוכלין או למשקין, אבל כלי